

Sygn. akt I Ns 436/23

POSTANOWIENIE

Dnia 17 listopada 2023 r.

Sąd Rejonowy w Piszcu I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący: sędzia Anna Gajewska

Protokolant: sekretarz sądowy Agnieszka Zuzga

po rozpoznaniu w dniu 17 listopada 2023 r. na rozprawie

sprawy z wniosku M. M.

z udziałem A. M. (1)

o zobowiązanie sprawcy przemocy w rodzinie do opuszczenia mieszkania

p o s t a n a w i a:

1. Nakazać uczestnikowi postępowania A. M. (1) opuszczenie lokalu mieszkalnego położonego w budynku jednorodinnym nr (...) w miejscowości O., (...)-(...) R., w związku ze stosowaniem przemocy w rodzinie.
2. Odmówić przyznania uczestnikowi postępowania A. M. (1) prawa do lokalu socjalnego.
3. Zakazać uczestnikowi postępowania A. M. (1) zbliżania się do wnioskodawczynie M. M. i małoletnich dzieci stron A. M. (2) i G. M. na odległość nie mniejszą niż 100 metrów.
4. Oddalić wniosek w pozostałym zakresie.
5. Uchylić zabezpieczenie roszczenia wnioskodawczynie M. M. orzeczone w ramach niniejszego postępowania postanowieniem Sądu Rejonowego w Piszcu z dnia 27.10.2023r.

Sygn. akt I Ns 436/23

UZASADNIENIE

M. M. wystąpiła w trybie art. 11a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej z wnioskiem o zobowiązanie uczestnika postępowania A. M. (1) do opuszczenia wspólnie zajmowanego budynku mieszkalnego nr (...) posadowionego na nieruchomości położonej w miejscowości O. w gminie R., o zakazanie uczestnikowi zbliżania się do ww. mieszkania na odległość mniejszą niż 100 metrów oraz o zakazanie uczestnikowi kontaktowania się w jakiegokolwiek formie i zbliżania się do wnioskodawczynie i małoletnich synów A. M. (2) i G. M. na odległość mniejszą niż 100 metrów.

Uczestnik postępowania A. M. (1) nie złożył odpowiedzi na wniosek i do zamknięcia rozprawy w żaden sposób nie ustosunkował się do twierdzeń wnioskodawczynie.

Sąd Rejonowy ustalił, co następuje:

M. M. i A. M. (1) od 10 maja 2010 roku pozostają w związku małżeńskim. Ze związku tego posiadają dwoje małoletnich dzieci: syna A. w wieku 14 lat i syna G. w wieku 9 lat.

Po zawarciu związku małżeńskiego małżonkowie poczynili nakłady z majątku wspólnego na majątek osobisty A. M. (1), poprzez wybudowanie, wykończenie i wyposażenie budynku mieszkalnego nr (...) na stanowiącej własność A. M. (1) działce gruntu o nr geod. (...) położonej w miejscowości O. w gminie R., dla której w Sądzie Rejonowym w Piszcu prowadzona jest księga wieczysta (...).

Na ww. nieruchomości małżonkowie i ich dzieci zamieszkują wspólnie do dnia dzisiejszego.

(okoliczności bezsporne, dowód: umowa darowizny k. 7-12)

Początkowo relacje między małżonkami były poprawne. Z czasem relacje między małżonkami zaczęły się psuć, a znaczne ich pogorszenie nastąpiło od 2020 roku, kiedy to M. M. podjęła pracę zawodową i stała się bardziej niezależna finansowo. Uczestnik zaczął nadużywać alkoholu, pod wpływem którego stawał się agresywny. Wszczywał i kontynuował awantury domowe, podczas których wyzywał żonę słowami powszechnie uznanymi za obelżywe, krzyczał, krytykował, poniżał, ciągle niepokoił, ograniczał kontakty, oskarżał o zdrady. Świadcami awantur i agresywnego zachowania ojca były małoletnie dzieci małżonków.

Prawomocnym wyrokiem Sądu Rejonowego w Piszcu z dnia 14 lipca 2021 roku wydanym w sprawie II K 229/21, A. M. (1) został skazany za popełnienie czynu z art. 207 § 1 k.k., tj. za psychiczne znęcanie się nad żoną w okresie od 01.01.2020r. do 24.03.2021r., na karę 6 miesięcy pozbawienia wolności, której wykonanie warunkowo zawieszono na okres próby 3 lat. W tym okresie skazany oddany został pod dozór kuratora i zobowiązany do powstrzymywania się od nadużywania alkoholu i powstrzymywania się od kontaktowania się z pokrzywdzoną w sposób wyrażający agresję słowną bądź fizyczną.

(dowód: wyrok Sądu Rejonowego w Piszcu z 14.07.2021r. k. 57 akt sprawy II K 229/21; zeznania świadka W. M. k. 93-93v; zeznania wnioskodawczyni k. 93v-94)

Przez kilka miesięcy od dnia wydania ww. wyroku, A. M. (1) zachowywał się poprawnie, nie wszczywał awantur. Od 2022 roku na powrót zaczął wszczywać awantury, wyzywać żonę, ubliżać jej, kontrolować ją, oskarżać o zdrady. Wyganiał żonę z domu, groził, że zostanie ona z niczym, bo cały majątek jest jego własnością. Awantury wszczywał także w środku nocy, zapalał światło w sypialni, nie pozwalał żonie spać mimo, iż rano wstawała do pracy. Świadcami awantur i agresywnego zachowania ojca były małoletnie dzieci małżonków. Kierowane przez dzieci do ojca prośby o zaprzestanie awanturowania się, na nic się zdawały.

W styczniu i lutym 2022 roku kurator przeprowadził z dozorowanym rozmowy profilaktyczno-dyscyplinujące i zobowiązał go do zmiany zachowania względem żony. W dniu 6 czerwca 2022 roku w miejscu zamieszkania małżonków miała miejsce interwencja policji z powodu agresywnego zachowania uczestnika. Założona została Niebieska karta. Po tej interwencji, kurator wystąpił do Sądu z wnioskiem o zarządzenie wykonania warunkowo zawieszonej kary pozbawienia wolności w stosunku do A. M. (1) z uwagi na niewywiązywanie się przez niego z nałożonych wyrokami obowiązków. Postanowieniem z dnia 17 sierpnia 2022 roku Sąd Rejonowy w Piszcu nie zarządził wykonania kary.

(dowód: wniosek kuratora o zarządzenie wykonania kary k. 65, wywiad policji k. 70, wyjaśnienia skazanego złożone na posiedzeniu wykonawczym zawarte w protokole posiedzenia k. 73, postanowienie z 17.08.2022r. k. 74 – znajdujące się w aktach sprawy Sądu Rejonowego w Piszcu II K 229/21; zeznania świadka W. M. k. 93-93v; zeznania wnioskodawczyni k. 93v-94)

W dniu 1 sierpnia 2023 roku kurator ponownie wystąpił do Sądu z wnioskiem o zarządzenie wykonania warunkowo zawieszonej kary pozbawienia wolności w stosunku do A. M. (1), podnosząc, iż pomimo wielokrotnie przeprowadzanych rozmów profilaktycznych i ostrzegawczych, dozorowany powraca do negatywnych zachowań w stosunku do żony, jest chorobliwie zazdrosny, oskarża żonę o zdrady, chce ją kontrolować, prowokuje, straszy, wyzywa ją.

W dniu 19 września 2023 roku w miejscu zamieszkania małżonków miała miejsce kolejna interwencja policji. A. M. (1) będąc pod znacznym działaniem alkoholu wszczął awanturę, obrażał, poniżał i popychał żonę, groził jej pozbawieniem życia. M. M. oświadczyła, że obawia się o swoje życie. Rozpytane przez funkcjonariuszy dzieci małżonków potwierdziły, że ojciec nadużywa alkoholu, pod wpływem którego stosuje wobec ich matki przemoc. Założono Niebieską kartę. A. M. (1) został zatrzymany na podstawie art. 15a ustawy o policji i po zbadaniu przez lekarza osadzony w pomieszczeniu dla zatrzymanych w Komendzie Powiatowej Policji w P.. Przeprowadzone badanie stanu jego trzeźwości wykazało zawartość alkoholu 1,00 mg/l.

Postanowieniem z dnia 20 września 2023 roku Sąd Rejonowy w Piszcu zarządził wobec A. M. (1) wykonanie kary 6 miesięcy pozbawienia wolności orzeczonej wyrokiem wydanym w sprawie II K 229/21.

W dniu 16 października 2023 roku A. M. (1) został zatrzymany przez funkcjonariuszy policji i doprowadzony do Zakładu Karnego, gdzie odbywa ww. karę pozbawienia wolności.

Postanowieniem z 19 października 2023 roku Prokurator Rejonowy w Piszcu wszczął dochodzenie w sprawie przestępstwa z art. 207 § 1 k.k., tj. znęcania się przez A. M. (1) nad żoną w okresie od sierpnia 2022 roku do 20 września 2023 roku.

W dniu 23 stycznia 2024 roku Prokurator Rejonowy w Piszcu skierował do Sądu Rejonowego w Piszcu akt oskarżenia przeciwko A. M. (1) oskarżając go o popełnienie czynu z art. 207 § 1 k.k. Sprawa została zarejestrowana pod sygnaturą II K 23/24.

(dowód: wniosek kuratora o zarządzenie wykonania kary k. 79, wywiad policji k. 84, notatka urzędowa k. 88, postanowienie z 20.09.2023r. k. 90 – znajdujące się w aktach sprawy Sądu Rejonowego w Piszcu II K 229/21; notatka urzędowa z interwencji policji k. 38; wyniki badania stanu trzeźwości k. 39-39v; protokół zatrzymania osoby k. 40-40v; protokół przyjęcia ustnego zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa k. 42-43v; notatka urzędowa k. 47; niebieska karta k. 48-50v; notatka urzędowa k. 51; krótki raport z działań k. 52-53v; postanowienie o wszczęciu dochodzenia k. 57; zeznania świadka W. M. k. 93-93v; zeznania wnioskodawczynie k. 93v-94)

Od czasu założenia Niebieskiej karty, M. M. oraz małoletni A. i G. objęci są opieką psychologa. Był czas, że A. w trosce o bezpieczeństwo matki nie chciał chodzić do szkoły. Bał się, że pod jego nieobecność, ojciec skrzywdzi matkę. G. aktualnie nie chce widzieć ojca.

Po osadzeniu w zakładzie karnym A. M. (1) nie okazał skruchy, nie przeprosił żony, przez telefon wydawał jej i dzieciom dyspozycje, co ma być w domu zrobione. Z tego powodu M. M. nie wierzy, że pobyt w zakładzie karnym spowoduje, iż zachowanie uczestniczka ulegnie zmianie na lepsze. Obawia się ona, że uczestnik po wyjściu z zakładu karnego będzie się mścił.

(dowód: zeznania wnioskodawczynie k. 94)

Sąd Rejonowy zważył, co następuje:

Podstawę rozstrzygnięcia w niniejszej sprawie stanowił przepis art. 11a ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej, zgodnie z którym, jeżeli osoba stosująca przemoc domową wspólnie zajmująca mieszkanie swoim zachowaniem polegającym na stosowaniu przemocy domowej czyni szczególnie uciążliwym wspólne zamieszkiwanie, osoba doznająca tej przemocy może żądać, aby sąd zobowiązał ją do opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia lub zakazał zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia.

Istotą całej ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej, jest ochrona pokrzywdzonych przemocą przed dalszym krzywdzeniem (art. 3 ust. 1 pkt 3), co wiąże się ze stycznością z osobą stosującą przemoc domową.

Definicja „osoby doznającej przemocy domowej” zwarta została w art. 2 pkt 2 cyt. ustawy, gdzie wskazano, że pod tym pojęciem należy rozumieć:

- a) małżonka, także w przypadku gdy małżeństwo ustało lub zostało unieważnione, oraz jego wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków,
 - b) wstępnych i zstępnych oraz ich małżonków,
 - c) rodzeństwo oraz ich wstępnych, zstępnych i ich małżonków,
 - d) osobę pozostającą w stosunku przysposobienia i jej małżonka oraz ich wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków,
 - e) osobę pozostającą obecnie lub w przeszłości we wspólnym pożyciu oraz jej wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków,
 - f) osobę wspólnie zamieszkującą i gospodarującą oraz jej wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków,
 - g) osobę pozostającą obecnie lub w przeszłości w trwałej relacji uczuciowej lub fizycznej niezależnie od wspólnego zamieszkiwania i gospodarowania,
 - h) małoletniego,
- wobec których jest stosowana przemoc domowa.

W doktrynie przyjmuje się, że warunkiem uruchomienia procedury przewidzianej w art. 11a ust. 1 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej jest wspólne zamieszkiwanie (wspólne zajmowanie mieszkania) osoby stosującej przemoc i ofiary tej przemocy. Zbliżone przesłanki wymienia art. 58 § 2 k.r.o., który stanowi, że jeżeli małżonkowie zajmują wspólne mieszkanie, sąd w wyroku rozwodowym orzeka także o sposobie korzystania z tego mieszkania przez czas wspólnego w nim zamieszkiwania rozwiedzionych małżonków. W wypadkach wyjątkowych, gdy jedno z małżonków swym rażąco nagannym postępowaniem uniemożliwia wspólne zamieszkiwanie, sąd może nakazać jego eksmisję na żądanie drugiego małżonka. Orzeczenie nie powoduje utraty tytułu prawnego do zajmowanego lokalu i jest czasowe, bowiem w razie zmiany okoliczności nakaz może być zmieniony lub uchylony.

Okoliczność wspólnego zajmowania mieszkania stanowiła w niniejszej sprawie fakt bezsporny.

Uczestnik, będący mężem wnioskodawczyni oraz ojcem małoletniego A. M. (2) i G. M., zajmujący mieszkanie wspólnie z wnioskodawczynią i ich wspólnymi dziećmi, niewątpliwie mieści się w katalogu osób, do których odnosi się przepis art. 11a ust. 1 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej.

W ocenie Sądu zgromadzony w sprawie materiał dowodowy uzasadnia przyjęcie, że wystąpiły przesłanki z art. 11a ustawy 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej.

Definicja przemocy zawarta jest w art. 2 pkt 2 ww. ustawy, który stanowi, że przez przemoc domową należy rozumieć jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności:

- a) narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia,
- b) naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną,
- c) powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę,

d) ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej,

e) istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej.

Zgodnie z powszechnie przyjętym poglądem, przemoc domowa nie musi polegać na popełnieniu przestępstwa czy wykroczenia, jednakże często zachowanie sprawcy wyczerpuje znamiona czynów zabronionych pod groźbą kary, zwłaszcza przestępstwa z art. 207 k.k.

Przekładając powyższe regulacje na stan faktyczny niniejszej sprawy, należy stwierdzić, że na wnioskodawczyni spoczywał procesowy ciężar wykazania, że uczestnik dopuszcza się wobec niej i małoletnich przemocy w znaczeniu zdefiniowanym w art. 2 pkt 2 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej.

W ocenie Sądu, wnioskodawczyni sprostala temu ciężarowi. Stan faktyczny sprawy Sąd ustalił na podstawie dokumentów i orzeczeń znajdujących się w aktach sprawy karnej Sądu Rejonowego w Piszcu o sygn. II K 229/21, w tym wyroku skazującego uczestnika za popełnienie wobec żony przestępstwa z art. 207 k.k., wniosków kuratora o zarządzenie wykonania warunkowo zawieszony kary pozbawienia wolności i postanowień wydanych w przedmiocie tych wniosków, wywiadów funkcjonariuszy policji, a także na podstawie materiałów załączonych do akt przedmiotowej sprawy, a nadesłanych przez Komisariat Policji w R. (k. 38-68) i będących podstawą skierowania w dniu 23 stycznia 2024 roku do Sądu przez Prokuratora Rejonowego w Piszcu aktu oskarżenia przeciwko uczestnikowi, któremu ponownie zarzucono popełnienie przestępstwa znęcania się nad żoną, tj. popełnienia czynu z art. 207 § 1 k.k., oraz na podstawie zeznań przesłuchanej w charakterze strony wnioskodawczyni i zeznań świadka M. M.. Treść ww. dokumentów oraz zeznań wnioskodawczyni i ww. świadka była zbieżna, dowody te wzajemnie się uzupełniały i nie były kwestionowane przez uczestnika. Dlatego Sąd ocenił je jako w pełni wiarygodne.

Twierdzenia wnioskodawczyni o częstotliwości i rodzaju agresji uczestnika nie były w żaden sposób przesadzone i znajdują potwierdzenie w spostrzeżeniach i ustaleniach służb. Zgromadzone w sprawie dowody dają Sądowi pełne światło na sytuację panującą w domu stron, pozwalają stwierdzić, że zachowanie uczestnika bardzo mocno wykracza poza akceptowalne, przeciętne reakcje osoby zdenerwowanej. Forma werbalnej komunikacji uczestnika z wnioskodawczynią wykracza ponad wszelkie przyjęte normy, ma na celu tylko wyładowanie emocjonalne uczestnika, nie służąc uporządkowaniu sytuacji w domu.

Zgromadzony w sprawie materiał dowodowy niezaprzeczalnie wykazał, że uczestnik nie panuje nad swoimi emocjami i nerwami. Uczestnik dopuszcza się w sposób stały i powtarzalny aktów agresji słownej i fizycznej wobec wnioskodawczyni – popychając ją, wyzywając, poniżając, grożąc pozbawieniem życia. Domownicy zamieszkujący wspólnie z uczestnikiem postępowania żyją w ciągłym strachu. Uczestnik postępowania jest agresywny, szczególnie po spożyciu alkoholu. Między małżonkami od kilku lat dochodzi do częstych awantur w związku z nadużywaniem alkoholu przez uczestnika oraz jego chorobliwą zazdrością o żonę i braku z jego strony zamiaru do podjęcia leczenia. Świadcami tych wydarzeń były małoletnie dzieci. Uczestnik postępowania stanowi zagrożenie dla osób wspólnie z nim zamieszkujących, dlatego nie jest możliwe żeby nadal przebywał w domu ze swoją rodziną.

Zachowanie uczestnika powoduje szkody przede wszystkim na zdrowiu psychicznym wnioskodawczyni, która nie czuje się swobodnie we własnym domu, wciąż jest narażona na kolejne ataki furii ze strony męża, kierowanie pod jej adresem wyzwisk i pomówień, naruszanie jej nietykalności cielesnej, czuje się bezsilnie. To samo dotyczy małoletnich dzieci, które są świadkami tej przemocy. Uczestnik pomimo obecności dzieci w domu, nie hamuje się ze swoimi negatywnymi emocjami względem żony, poniża, krytykuje, popycha. Dzieci są zastraszone, nie chcą kontaktować się z ojcem.

Nałożenie obowiązku opuszczenia mieszkania przez osobę stosującą przemoc ma miejsce gdy wspólne zamieszkiwanie z jej ofiarami jest „szczególnie uciążliwe”, czyli trudne do zniesienia, przykre, bolesne, o szczególnie dużym nasileniu,

niezwykłym, wyjątkowym. Gdy uczestnik postępowania przebywa w mieszkaniu, pozostali domownicy nie czują się swobodnie i komfortowo, nie mają nawet zapewnionego swobodnego odpoczynku w nocy, gdyż uczestnik swoim zachowaniem przerywa ich sen. Dalsze wspólne zamieszkiwanie przez wnioskodawczynię i pozostałych domowników z uczestnikiem postępowania stanowi dla nich zagrożenie. Są poddawani stałej przemocy psychicznej ze strony uczestnika.

W tym stanie sprawy w ocenie Sądu stwierdzić należy, że A. M. (1) swoim zachowaniem polegającym na stosowaniu przemocy domowej czyni szczególnie uciążliwym wspólne zamieszkiwanie.

Wobec powyższego, na podstawie powołanych wyżej przepisów, Sąd nakazał uczestnikowi opuszczenie budynku mieszkalnego nr (...) posadowionego na nieruchomości położonej w miejscowości O. w gminie R. oraz zakazał uczestnikowi zbliżania się do wnioskodawczyni i małoletnich synów A. M. (2) i G. M. na odległość mniejszą niż 100 metrów.

W pozostałym zakresie, tj. żądania zakazania uczestnikowi zbliżania się do ww. mieszkania na odległość mniejszą niż 100 metrów oraz zakazania uczestnikowi kontaktowania się z żoną i dziećmi w jakiegokolwiek formie, Sąd powództwo oddalił. Strony mają wspólne małoletnie dzieci, uczestnik postępowania nie jest pozbawiony władzy rodzicielskiej. Wychowanie dzieci, ich utrzymanie, edukacja, zdrowie, wymagają współpracy rodziców i bez wątpienia kontaktu w tych kwestiach.

Jednocześnie Sąd postanowił, że uczestnikowi nie przysługuje prawo do lokalu socjalnego. Zgodnie bowiem z treścią art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów (Dz. U. z 2005 r. Nr 31, poz. 266 j.t. z późn. zm.), prawo do lokalu socjalnego nie przysługuje, gdy powodem opróżnienia lokalu jest stosowanie przemocy domowej, a w stosunku do osób stosujących przemoc domową nie są stosowane okresy ochronne zakazujące eksmisji w okresie od 1 listopada do 31 marca. Na mocy nowych przepisów Kodeksu postępowania cywilnego, w takich sytuacjach komornik usunie dłużnika do noclegowni, schroniska lub innej placówki zapewniającej miejsca noclegowe, wskazanej na wniosek komornika przez gminę właściwą ze względu na miejsce położenia lokalu podlegającego opróżnieniu (ustawa z dnia 31 sierpnia 2011 r. o zmianie ustawy o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego oraz ustawy - Kodeks postępowania cywilnego, Dz. U. Nr 224, poz. 1342).

W związku z wydaniem orzeczenia merytorycznego w sprawie, Sąd uchylił zabezpieczenie roszczenia wnioskodawczyni orzeczone postanowieniem z dnia 27 października 2023 roku.